

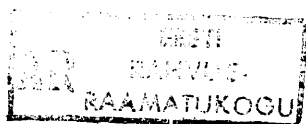
APRIL 1940

TEATRIKUNSTI
AJAKIRI

4
Nr. 1 (18)

Tööliteater

IV AASTAKÄIK

SISU:

	lk.
<i>Bernhard Linde. A. H. TAMMSAARE NÄIDENDITEST</i>	121
<i>Nigol Andresen. PÖRGUPÕHJA UUS VANAPAGAN A. H. TAMMSAAREL JA ANDRES SÄREVIL</i>	123
<i>A. SELMA LAGERLÖF</i>	132
<i>Rectur. TEATRIJUTTU KOHVIKUST</i>	137
<i>* * * KROONIKAT</i>	141

Teatrikunsti ja -kirjanduse ajakiri „**TUULISTEATER**“

Väljaandja: Tallinna Töölisteatri Ühing

Vastutav toimetaja: JOHANNES PÖLDROOS

Tegevtoimetaja: KARL FREIBERG

Ilmub kuus korda aastas. Tellimishind 125 s. aastas

Üksiknumber 25 s. Toimetuse ja talituse aadr.:

Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00

Toimetaja kõnetunnid kella 10–12, telefon 315-33

TÖÖLIS-TEATER

NR. 4 (18)

TEATRIKUNSTI

AJAKIRI

APRILL 1940

SP, 5736

Bernhard Linde

A. H. Tammsaare näidenditest

Kadunud suurkirjanik on pärandanud meile kõigest kaks näidendit — „Juudit“ ja „Kuningal on külm“, mis moodustavad kirjaniku jutustava proosa ja artiklite toodanguga võrreldes õige murdarvulise osa ta üldtoodangust, kuid kunstiliselt kaalult kuulub neile kahele näidendile süiski A. H. Tammsaare loomingus silmapaistev koht.

1916. ja 1917. a. veetis A. H. Tammsaare kaunil Koitjärvel, kus nimeetatud aastail ongi sündinud kolm kõrgeväärtuslikku teost: 1916. a., autori tüsiskushaiguse raskeimal murdeajastul, mil kadunud jätkus jõudu töötamiseks vaid 1—2 tunniks päevas ja millistel tundidel tekkiski kirjaniku impressionistliku perioodi õrnem ja kaunim teos „Varjundid“; järgmisel aastal, mil kirjaniku tervis oli juba pisut paranenud, kirjutas ta Koitjärvel juba kaks teost: novelli „Kärbes“ ja näidendi „Juudit“.

Kuna novellid „Varjundid“ ja „Kärbes“ ilmusid kohe pärast valmimist oma esialgses kujus trükist, on näidend „Juudit“ ainus kogu A. H. Tammsaare kirjanduslikus toodangus, mille käsikirja seisis tervelt neli aastat kirjaniku lausahtlis, enne kui see trükist ilmus. Ühtlasi on see kirjaniku kogu toodangus ainus teos, mis enne trükkimineku tõi õigegi olulist ümbertöötamist on leidnud ja milles autor suuremaid muudatusi on teinud, kuna A. H. Tammsaare andis seekord oma näidendi käsikirja lugeda temale võrdlemisi võõrale inimesele, „Vanemuise“ teatri endisele direktorile ja tolleaegele teatriarvustajale Karl Menningile, kes on soovitanud autorile teose ümbertöötamist, andes näpunäiteid selle kohta, mis just muuta tuleks. Nagu A. H. Tammsaare allakirjutatule 1921. a. juba ja hiljem 1926. a. kinnitas, on kirjanik oma esimese näidendi ka vastavalt K. Menningi näpunäidetele ümber töötanud, millisel uuel kujul kadunu 1921. a. esimestel kuudel allakirjutatule teost lugeda andis. Käsikirja lugedes rahuldasid mind kaks esimest vaatust täiesti, kuna ma aga viimast vaatust tahtsin näha lavalisemana ja jõulisemalt ekspressiivsemana. Siin tegi siis kirjanik veel minu poolt soovitatud muudatused, mille järele ma autori soovile vastavalt hakkasin käsikirjale lavastamise võimalusi otsima. Kuigi ma tolleaegele Eesti Draamateatritele ligidal seisin, olin siiski arvamisel, et „Estonia“ oma tolleaegele koosseisus oleks võinud Tammsaare „Juuditit“ mõjuvamalt lavastada, ja nii andsingi ma autori nõusolekul näidendi käsikirja kõigepealt „Estonia“ tolleaegele dramaturgile hra Hanno Kompusele lugeda. Tõsi, ma ei teinud seda lavastamise kindla ettepaneku kujul, kuna ma juba tol ajal pidasin A. H. Tammsaaret kirjanikuks, kelle väarikusele ei sobi teose pakkumine ja riskimine korviseamisega. Aga hra H. Kompusele „Juuditit“ käsikirja lugemiseks andmisel oli nii allakirjutanu kui muidugi ka autori tagamõtteks, et

pärast lugemist „Estonia“ dramaturg teeb autorile otse või jälle minu kaudu mängimise ettepaneku. Hra H. Kompus aga tõi mulle käsikirja tagasi, juhtis mu tähelepanu näidendi mõningatele puudustele, ning see oligi kõik: mängimiseks soovivaaldust „Estonia“ dramaturgi kaudu ei tulnud, nagu ei teinud mina ka nüüd sellekohast pakkumist, olles arvamisel, et hra H. Kompus peab „Juuditi“ puudusi nii olulisteks, et teose mängimine ei või kõnege alla tulla.

A/S „Varaku“ kirjastuse juhatajana olin ma aga otsustanud näidendi igal juhul kirjastada ja asusingi sellekohaseid ettevalmistusi tegema. Eesti Draamateatri mingil koosolekul lasksin ma langeda märkuse, et Tammsaarel on valminud näidend, ja juba võeti mult samal koosolekul lubadus, et Eesti Draamateatrile jääb ürgesietenduse õigus. Olgugi et ka siin leidus takistus: Eesti Draamateater oli äsja lõpetanud Fr. Hebbeli „Juuditi“ mängimise, ja lasta sellele kohe järgneda A. H. Tammsaare samanimeline näidend, tundus teatrijuhatusel, laia publikut arvestades, täitsa võimatuna. Seepärast ristiti A. H. Tammsaare „Juuditi“ Eesti Draamateatris mängimisel „Petuuliaks“, millise nime all näidendit seal kogu aeg mängitigi, kuna aga raamatu see ilmus 1921. a. kevadel ikkagi „Juuditi“ nime all.

Pikk aastate vahemik lahutab „Juuditist“ Tammsaare teist näidendit „Kuningal on külm“. See oli 1937. a. suvel, millal A. H. Tammsaare oli paari nädalaga valmis kirjutanud oma teise näidendi, mis on ühtlasi kirjaniku kogu toodangu kõige satiirilisem teos. Aeg, millal „Kuningal on külm“ tekkis, oli satiiriks ja pilkeks külluses põhjustandev, aga sama aeg oli ka kõike muud kui sobiv sellise teose lavastamiseks ja mängimiseks. Tõsi, Eesti Draamastuudiool jatkus küll julgust selle satiirilise lavateose ettekandeks, kuid ta tegi seda õigei ulatuslike kärbetega ja tempides kustutatatagi jäänud teksti lahjemaks. Selliselt lahjendatud tekst aga kutsus ühtedes esile peetumuse kirjaniku satiiri lõikavamate palade kaotamineku pärast, kuna teised aga tundsid end etendusel küsimärkide ette asetatuna, nii isegi teatriarvustaja V. Mettus, kelle arvustus aina kubises kinnitustest: ei mõista, ei saa aru, on tume, mis autor sellega öelda tahab jne. Meenuvad kõnelused, mis allakirjutanul sel puhul autoriga olid. „Kui keegi aru saada ei taha, ega ta siis muidugi saa,“ ütles mulle A. H. Tammsaare. Tuletasin siis autorile meele seda, mis ma olin talle juba suvel öelnud, kui ta mulle käsikirjast „Kuningal on külm“ katkeid oli lugenud: see näidend tekitab neis, kes ise ennast patenteeritud isamaalasteks on tembeldanud, veelgi suuremat vaenu autori vastu.

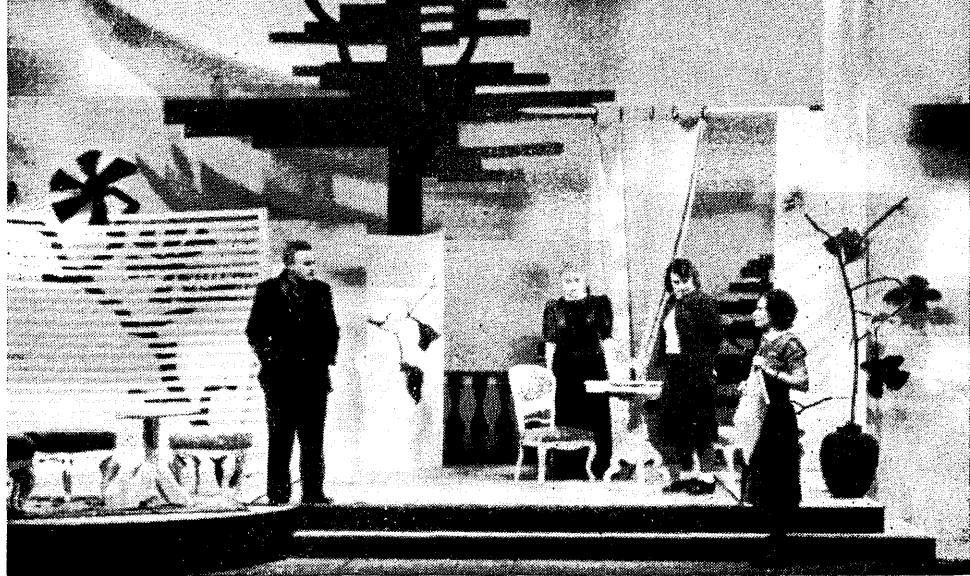
Muidugi oli siis nii iseenese kui ka autori suhtes kõige mõistlikum teeselda koos V. Mettusega, et sa midagi ei taipa.

„Kuningal on külm“ aga oodaku veel praegugi aegu, mil teose satiirile leidub teatri vaatlejaskonnas soodsam kõlapind, et pääseda kord satiiri hindavamal ajastul täielisele mõjule.

K.-Ü. „TARVIK“

endine Eesti Haridusliidu Teatritarvete Ladu
Tallinn, Uus tän. 2. Telefon 452-02

Näidendite laenukogu
Parukate laenukogu
Kostüümide laenukogu
Jumestusvahendid
Dekoratsioonide materjalid
Gaasi-laternad ja -lambid
Mitmesugused peotarb

Henrik Ibsen. „EHITAJA SOLNESS“

Lavastus: Priit Põldroos

Lavapildid: Peeter Linzbach

Solness (P. Põldroos), pr. Solness (S. Liiv), Hilde (L. Lindau), Kacia (L. Reial)

Nigol Andresen

Põrgupõhja uus Vanapagan

A. H. Tammsaarel ja Andres Särevil

1.

„...kuna kogu eesti rahvas on naerusher ja sõnakehv ega leidu temas sädeleva vallatuse pisilast ja ülemeelikuse idusid. Ehk mis olekski temal õieti naerda või rõõmustada: ühest orjapõlvest välja, teise sisse. Siin võib naerda ainult läbi pisarate, või hambaid paljastada.“

See J. Barbaruse antud iseloomustus (novell „Katsejänes“) näib esmajoones paika pidavat eesti kirjanduses. Maha arvatud noor Vilde ja O. Luts, ei ole eesti kirjanduses humoristi kalduvustega kirjanikke. Kuid Vildel möödus humoristlik periood varsti, ja Lutsulgi tähendab huumor ometi ainult kõrvalist elementi.

Kuid juba Ed. Bornhöhe „Tallinna narridest ja narrikestest“ peale meil on tõhus satiiriline žanr. See on kujunenud pehmeks ja väliselt huumoripäraseks käsitluseks Eduard Vilde „Asunikus Voltershausenis“ ja „Pisuhännas“. See on saanud terava vormi J. Semperi „Sillatalades“, kuid ka „Armukadeduse“ ja „Kivi kivi pääle“ üksikuis pistepisoodides ja kõrvalkujudes. See on annud rea selgeid värsspilte A. Allel, J. Barbarusel ja Gustav Suitsul. See satiiriline joon läbib ka A. H. Tammsaarel rea teoseid.

Üks eesti kirjandusest huvitatud välismaalane avaldas hiljuti tagasihoidlikku arvamist, et eesti talupojarahva ajalugu võiks olla sisendanud kirjani- kesse satiiri. Mitte žanrina, küll aga mõtteviisina ja üksikute mõtete välga- tusena. Kui ajalugu teatud rahva kirjanike mõtlemist vormib, siis — ja see satub kokku rahvuspsühholoogiaga, nagu seda ka on nimetatud — siis on eesti ajalugu ja olevik mõju avaldanud selleks, et vähemasti tunduv osa kirjandust on mõistlik ja mõtisklev, et seejuures mõtteid on peidetud ja

Feiwal'i uudised:

„ILOTAR“

Ilotar huulepulgad – 30 s.
Ilotar kõlnevise – 60–115 s.
Ilotar tualettseep – 35 s.

neid peidetakse. Intensiivne ja julge mõte on varemgi leidnud adekvaatse avaldumisvõimaluse satiiris, ja eriti satiiris, mille kaksipidi mõistmine on enam kui võimalik. Eesti kirjandus ei ole selle poolest erand, vastuoksa: A. H. Tammsaare võis allegooriat harrastada juba alguses. Hiljem, mõistlikkuse ja mõtiskluste kasvades, sai mitmeigi asja irooniline käsitlus tal otse paratamatuseks. Liig julgena paistvate irooniliste mõtete maskeerimine kahe-mõttelisse või allegoorilisse vormi muutus samuti vajaduseks. Alates eriti „Kärbsest“ on satiirijoon ainult harva lahkunud A. H. Tammsaare teostest, missugused muidu ei olekski teoste teemad ja missugustele mälestustele ning assotsiatsioonidele nad muidu ei olekski rajatud.

Kuid A. H. Tammsaare kujutamisiivi mõistmiseks tarvitseb meil jälle kord lugeda külma loogikaga chitatud fantastilist novelli „Põialpoiss“. Fantastiline lugu, mille lõpus meie oma realistliku loogikaga ei tea öelda, kas kogu lugu on käsitletud viirastusena või tõestisündinud luupainajaloon.

PERENAISED!

Tarvitades majapidamises

on teie töö poole kergem.

V A L M I S T A J A

A/S. SIDOL COMPANY

T A L L I N N

L O D I X

kingakreemi

S

S I D O L

metallipuhastusvahendit

I

S I G E L L A

poonimisvaha

D

S I R A X

küürimispulbrit

O

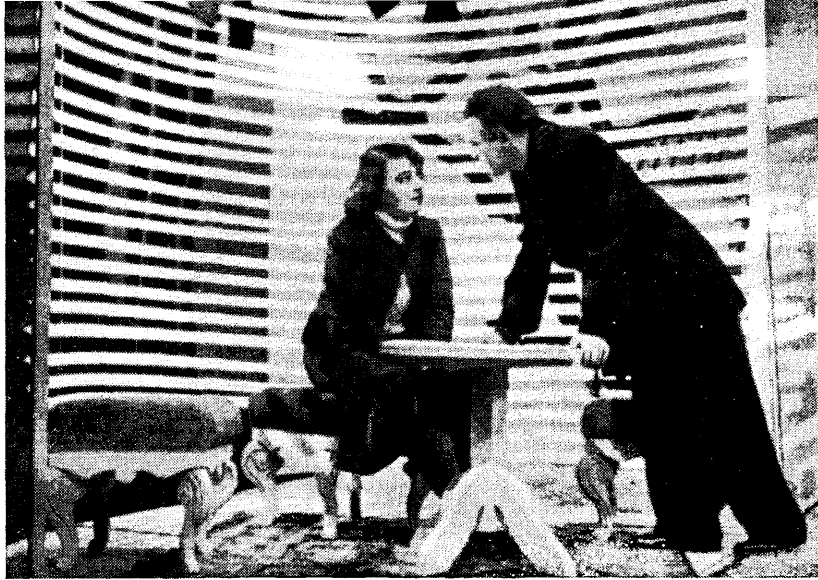
S O P A L

plekkide eemaldamise vedelikku

L

S O L I I D

küünlaid

„EHITAJA SOLNESS“ — Hilde ja Solness

Muinasjutu aine, toodud nüüdisaegsesse olustikku! Fantastika, millele on antud ka mittefantastilise lahenduse võimalus. Viirastus, mille kujutamisel on kasutatud kõiki valveloleku selgeid seletusi. Et jääks lugejale kaks lahendusvõimalust, et teosele päästaks ligi nii ühe kui teise mõlemisviisiga. Ja kas see laad ei olegi omane satiirilisele kirjandusele? Mõistetagu kuidas tahes. Kirjanikul on igatahes oma mõistmine; ta tunneb lõbu neist eksikäikudest, mida teevad teised ta teose lahtimõistatamisel.

Anatole France'i kauge sugulasena on A. H. Tammsaare satiirilise elemendi ülekaalustatud teosed mõistetavad ka sellarnaselt kui selle suure satiiriku teosedki. Ei ole siis mingi ime, kui näidendit „Kuningal on külm“ on püütud lahti mõistatada ja seda tehtud tagajärjetult, või kui on otse öeldud, et seda ei mõisteta. Kuidas aga sellesse komöödiasse on kokku paigutatud salvavaid aforisme nüüdisajast, meist kauge karjaseidüll ja meile lähe-

EESTI OMAVALITSUSTE JA ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE
K I N D L U S T U S A / S .

«**OMA**»

TULE-, ELU- JA TEISED TAHTSAMAD KINDLUSTUSALAD

TALLINNA PEAESINDUS: Tallinn, V. Karja 9, tel. 437-59

Elegantne daam ja härra

VALIB OMA RIIETUSE

VALMISRIIETEÄRIST

K/m. „EMPE“

VIRU 22

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE

dane talupojagrotesk, rahvaliikumine kahe peaga vasika pärast, kuningas Taaveti raugaea elulooline anekdoot, hoovinarri filosoofia, nüüdisaegse valituse juhtimisprobleemid ja kõik muu sinna juure kuuluv.

See oli elementide ülirikkus, mis oli üheks omaette satiirielemendiks sel kuningakomöödial ja takistas seda selgesti mõistmast satiiriharrastajailgi — ja küllap teadliku kavatsusega. Viimase, meil käsitlusele tulevata satiiriliste joontega teose juures aga siirdumine kuningakomöödialt sellele on sama mis vanade roomlaste sõjaväeharjutused enne lahinguid: harjutati hoopis raskeimate relvadega kui lahingus tuli käsitleda, et lahing ise tunduks kergemana. Ise küsimus, kas muud asjaolud sellepärast tegid lahingut tõeliselt kergemaks.

2.

„Põrgupõhja uus Vanapagan“ on ebaharilik ja veider pealkiri, mis tundub seda veidramana romaani lugejale, kui teos ise algab nii umbes „Maa õnnistuse“ laadis, Põhjamaade kirjanikel väga omaseks saanud sündmustikuga, kus võõras mees ilmub tühja maad harima, seekord mahajäetud talu üle võtma. Kuid jõuame lõppeks päris vanapaganateema juure, ja pealkiri iseenesest ei jäta meisse pettumust. Küll võib tekkida väga tõsistele inimestele ränki — ja kardame, et lahendamatu — probleeme: mis oli ometi Jürkaga? Oli ta inimene? Olid tal sarved juustes? Oli ta saadetud maa peale ainult vanapaganana? Oli ka Lisete põrgust pärit? Kuhu sai Lisete? Kuidas olid lood Jürka poegade sarvedega?

Kui hakata vastust otsima kõigile neile küsimustele, jõuaksime samasugusesse põrgupõhja, nagu sattusid skolastikud kõigi püülimüütide täielisel seletamisel.

Nagu komöödias „Kuningal on külm“ me ei juurdle, mis maal tegevus toimub, nii on meil hoopis kergem need „metafüüsilised“ küsimused „Põrgupõhja“ vaatlemisel kõrvale jätta.

H. PALM

Riideärid **Pärnu mnt. 6 & 54**

Telef. 471-80 & 411-07

Moodsaid ja huvitavaid mustreid siid-, villaseid ja puuvillaseid kleidiriideid. Villaseid ja vateeritud voodivaipu. Kardina-, ukse- ja mööbliriideid.

„EHITAJA SOLNESS“
Hilde ja Solness

„MINISTEERIUM ON SOLVUNUD“
Minister Dusmenil (A. Rebane) ja Benoit
(E. Toona)

Kuid selle asemel meil on Mogri Märdi uus ja ajakohastatud väljaanne, kes sobib ainult uude aega: ilma mulgiuhkusetä, sõbralik abistaja, kuid seda teadlikum vahendeist oma armsa sõbra ekspluuteerimisel ja rikastumisel tema ja temasuguste vaeva abil. Ta kõrval rühub tööd Vanapagan, kes kõigi deklarieritud inimõiguste ja kodanikuvabaduste juures on kogu oma järglastega selle moodsa Mogri Märdi pärisori. Et sellest orjastamisest tuleb konflikt ja konfliktist katastroof, see on ometi ka inimlikult loogiline. Seda joont mööda on „Põrgupõhja uus Vanapagan“ sotsiaalne romaan.

Aga mis tegemist on sotsiaalse romaaniga kõigil filosoferinguil sarvest ja nende tähtsusest, Euroopa-Ameerika ekspertiisidel luude päritolust, karutapmise juurdlustel ja isikutunnistusejandil? Me kõik näeme, kuidas kirjanik' siin hindab, arvustab valitsevat tsivilisatsiooni, heidab nalja seaduste ja korralduste mõttetuse üle, leiab põhjenduse nn. propagandalegi. Selles jões on „Põrgupõhja uus Vanapagan“ ühiskonnakriitiline romaan.

PILSEN
 HELE ÕLU
 TÕMMU
Ekstra
 ERIPRUUL

SAKU
 ON
PAREM

ÕUNAJOOK
RAHVAJOOK
 SELTERS, SOODA
MÕDU

Ja selle ühiskonnakriitilise joone pärast on loomulik ja vajalik satiiriline hoiak.

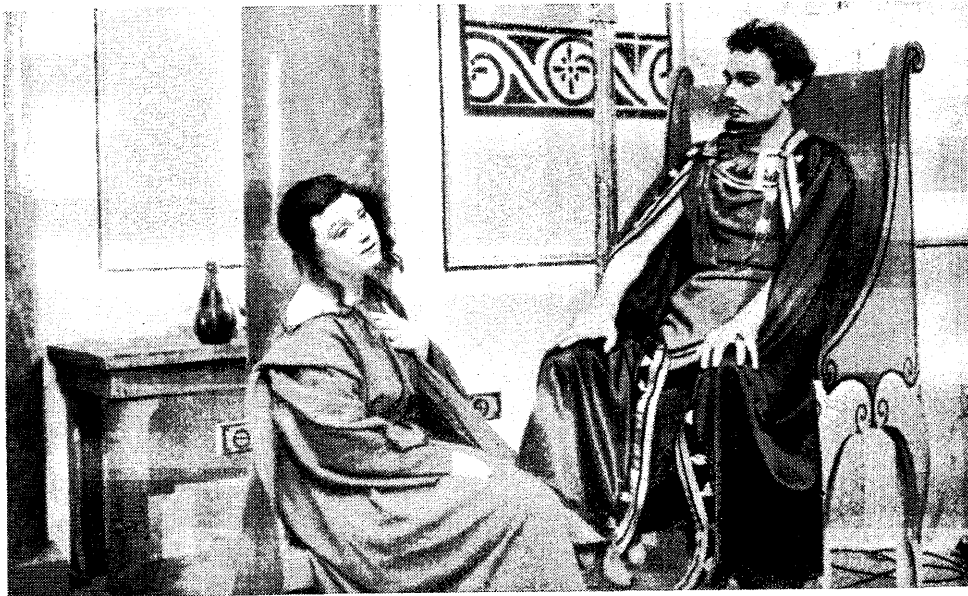
Kuid see ei tähenda, nagu satiiriliselt kavatsatud ja satiiriliselt teostatud romaan peaks olema igas reas satiiriline. Talupojaromaanina ta toob esile rea maarahva miljööpilte ja kujusid. Nendega koos rea elusaatusi, mis sobivad ükskõik mislaadsesse romaanis. Esineb südamlikke stseene, mille taolisi meie ei leia isegi „Tõe ja õiguse“ esimeses köites. Määratu traagika, mida peidetakse groteskse väljenduse kesta, esineb siin suurema jõuga kui A. H. Tammsaarel kunagi varem. Ja peaksime kordama, mida oleme öelnud mujal:

„See on kõigi oma meeltega antud lahendamata mõistatuste ja grotesksete stseenidega A. H. Tammsaare suur kokkuvõtte senisest loomingust. See on sotsiaalsete vastuolude keerisesse asetatud Vargamäe ja groteskiga ilustatud Kõrboja. See on vanade rahvajuttude rakendus uusaegsesse olustikku, primitiivse loodusevallutamise täidetud talupojamaailma ja uusaegse rahvamajanduse piirile kõigi nende kohutavate mõjudega üksikisikule. Kes ütleks, et see on vähem suurejooneline ja vähem huvitav kui ühtlases talupojajärgsuses mängivad romaanid? See vaatlusviis võimaldab hoopis tihedamat sündmustikku ja hoopis enam vastuolulisi episoodide kui realistliku romaani igapäevaloogikaga piiratud vorm.“

3.

Andres Särev on „Kõrboja peremehe“ ja „Tõe ja õiguse“ dramatiseerimisest peale töötanud originaali autoriga koos ja lavavormi annud kokkuleppel viimasega. Tema oli loomulik dramatiseerija ka „Põrgupõhjale“, ja A. H. Tammsaarel õnnestus veel läbi vaadata neli pilti dramatiseeringust. Küll teame, et kogu dramatiseeringu kava oli kahel autoril läbi arutatud, ja seega selle kõige tugevamate dramaatiliste joontega romaani dramatiseeringut võime pidada samuti kui enamikku endisist A. H. T. ja A. Särevi koostöö tulemuseks.

L. H. Morstin. „XANTHIPPE KAITSEKS“

Lavastus: Andres Särev

Lavapildid: Herbert Tamm

Xanthippe (L. Lindcu), Charmides (E. Parve)

See ei tähenda, nagu oleks piinlikult romaani iga lehekülge püütud lavale kanda. Parimaks juhiseks dramatiseerimisel on A. H. Tammsaare napid parandused nelja vaatuse käsikirjas, kus küll ei ole ühki etteastet sisult muudetud, küll aga dialooge vahetevahel juhitud kaugemale romaani tekstist. Iseasi on lugemiseks määratud romaan, iseasi lavateos. Ja on siis sisse toodud rida muudatusi romaaniga võrreldes ka sisuliselt. Leiame tegelaste nimestikus kiriku vööründri Muru Matsi, kellel romaanis on paar repliiki, kuid kellel puudub nimi. Sulane on romaanis ainult tagaselja tuntud, siin on ta lühikeseks ajaks lavale toodud ja talle nimeks antud Toomas. Uueks kõrvaltegelaseks on ka pastori kutsar Mihkel. Teatud teisendustega esineb ka naaberperemees Peeter oma naisega, olgugi et nende osa on jäänud samaks kui romaaniski. Kuid see puutub kõrvaltegelastesse. Päris tegevuses on Jürka, Lisete, Kaval-Ants, Juula, Kusta ja Maia, siis veel pastor, arst ja politseinik. Need on tegelased, kes täidavad kaksteistkümmend mitte väga pikka pilti.

Minu saledusvahend?
— — — jooned!

*Rikkalikus valikus kodu-
maa ja inglise sügise ja
talve uudisriideid tuntud
headuses.*

Moeküsimuses nõuanne.

**RÄTSEPMEISTRID
MAIT JUHANSOO & POEG**

(Max Johanson ja Poeg) Asüt. 1897. a.
TALLINN, RATASKAEVU 22. Telef. 432-89
(enne Lühikejalg 6)

Ostja nõuab **A/S. VILL'a**
kvaliteetseid riidesaadusi.

Daamidele kõrgeväärtuslikke villaseid kleidi- ja kostüümiriideid ainult prantsuse kvaliteetlõngast uusimate mustrite järgi ● Siididest ühevärvilisi ja trükitud kleidiriideid värvi ehtsusega ● Härradele ülikonnariideid parimaist inglise lõngadest rikkalikes mustreis ● Meie saadused on müügil kõigis parimais riideärides.

A/S. „VILL“

Tallinn, V. Karja 12. Telef. 450-39

Lõpp on lavakohaselt ka romaani lõpust tunduvalt erinev. Lavaliselt ja pedagoogiliselt õige mõte väikesi lapsi lavale mitte tuua on jätnud ilma südamlikest stsenaariumidest Riiaga, eriti aga lõpuridade südamlikkusest, mis varjutab matusestseeni toore grotesksuse. Ei saanud loomulikult ka tulekahju-stseen näitelaval kogu oma hiilgavas jõulisuses olla lavale rakendatud. Seevastu uus lõpp on monteeritud A. H. Tammsaare tekstist, ja isegi pastor esineb seal sama tekstiga kui romaanis — mööda minnes sündmuse kohale sattunult mõjub ta hoopis enam kui kirikumõisas.

Ja nii kõnelevad tegelased A. H. Tammsaare keelt, sagedasti samu sõnu kui romaaniski, ja meie kuulame Kaval-Antsu õpetlikke filosoferimisi nüüsamä mõnusa muigega kui loeme romaanistki:

„Ants: ... Kuidas kasvatada uut noorsugu ja keda seada talle eeskujuks?

Jürk a: Eeskujuks oleme ise.

Aeg lendab

kiiremini kui kunagi varemalt!

Sündmused ajavad üksteist taga.

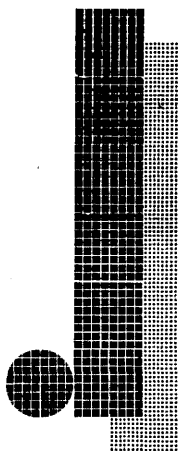
Sajad tuhanded inimesed küsivad
iga päev:

Mis juhtub maailmas?

„UUS EESTI“

vastab kiirelt ja usaldavalt.

Tellige veel täna.

„XANTHIPPE KAITSEKS“

Thyrcios (H. Malmsten), kolm orja (E. Kivilo, P. Maivel ja L. Mägi)

A n t s: Ei. Eeskujuks kõlbavad ainult surnud, sest elavate eeskujudega on ikka kurb lugu. Noorsoole tuleb õpetada tööarmastust, karskust, kainust, lihtsust, ausust. Aga elav inimene tahab lillutada, üle aisa lüüa, pisut varastada, valetada ja petta. Muidu ta nagu ei tunnekski, et ta on inimene.“

A. H. Tammsaare vestevaim on säilinud lavalgi.

4.

Oma teost algselt draamavormi valades oleks A. H. Tammsaare vist tarvitanud vähem pilte kui nüüd. Ta oleks vist ka enam arutlevat kõnelust lavale toonud. Mitte et see oleks olnud temagi meelet parem, vaid temale enam suud mõõda. A. Särevil ei jäänud ka muud palju üle kui anda kõnelusdraama, sest tegevus, nagu see esineb A. H. Tammsaarel, oleks võinud sagedasti minna lavaliselt võimatuks (karutapmine, tulekahju, saunapõletamine), sagedasti aga veel enam: oleks selles suures ainekus paisutanud ühe episoodi liig suureks ja varjutanud seega teised. Andres Särevit juhtivad k u j u d, intriig jääb nende varju; ja romaani võetud kujud esinevad siin kogu oma suuruses. „Põrgupõhja uus Vanapagan“ on kujunenud draamaks, kus tegevus ei toimu küll kuigi palju tegelaste käte ja jalgade abil, kuid kus t u n n e m e tegevust, tegevustiki on kujutatud, markeeritud, vähe, et sellest kõneldakse. Ja kõige sellega esineb laval suur draama, suur oma kujudega, suur ka oma kogutegevusega.

„Põrgupõhja uus Vanapagan“ on A. H. Tammsaare draamapärand A. Särevi vormis. Tammsaareliku ja särevliku elemendi kokkusulatus on siin suuremgi kui senistes dramatiseeringuis, seda pieteetlikumalt on säilitatud siin tammsaarelikku elementi ja ilmselt tahetud näidata, kuidas see võib olla lavaline ja on lavaline.

FOTOATELJEE
Parikas
MEISTERFOTOGRAAFID

Kuninga 1

Kunstilise ja tehnilise fotograafia ja suurenduste ateljee ● Pildikirjastus ● Avatud ärip.

kl. 9—5, pühap. kl. 11—2

Selma Lagerlöf

16. märtsil suri oma kodus Märbackas maailmanimega rootsi kirjanik, Nobeli laureaat ja Rootsi akadeemia liige Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöf sündis 20. novembril 1858 Värmlandi maakonnas. Ta õppis õpetajate seminaris ja oli kümmekond aastat õpetajaks. Õpetajaks olles katsetas ta korduvalt ka kirjanduses, kuni 1891. aastal võitis üldise tunnustuse oma esikromaaniga „Gösta Berlingi saaga“. Kui mitte kõik hääled kohe veel ei ühinenud „Gösta Berlingi saaga“ üksmeelseks hindamiseks, siis oli suur taani kriitik Georg Brandes see, kelle tunnustus avas Selma Lagerlöfile tee suurte kirjanike hulka. Georg Brandes kirjutas:

„Oma esimese teosega Gösta Berlingi saaga on preili Selma Lagerlöf võitnud koha rootsi kirjanduses, annud täiesti isescisva tooni. Ta raamat paistab silma haruldasima, määravaima kirjandusliku omadusega, stiili omapärasusega. Selles Saagas tuleb kaht asja tähele panna: aine üllatavat omapärasust ja kujutusviisi originaalsust.“

Kas mul on õigus või ei, ütles Georg Brandes edasi, seda näitab Selma Lagerlöfi järgmine raamat. Ja mitte ainult järgmine, vaid üldse ta järgmised raamatud näitasid, et Brandesel oli olnud õigus.

1895. aastal vabastas Selma Lagerlöf enese õpetajaametist ja pühendus täielikult kirjanduslikule tööle. Ta avaldas varsti „Antikristuse imeteod“ (1897), „Jerusalemma“ (1901—02), „Nils Holgerssoni imeliku teekonna läbi Rootsi“ (1906—07), „Portugali keisri“ (1914), sõjavastase romaani „Hüljatu“ (1918), „Charlotte Löwenskiöldi“ (1925) ja „Anna Svärdi“ (1928).

KALOSSID

JA

BOTIKUD

„XANTHIPPE KAITSEKS“
Sokrates (A. Särev)

„XANTHIPPE KAITSEKS“
Xanthippe (L. Lindau)

Selma Lagerlöfi fantaasiaga ja värvikalt kirjutatud esimesed teosed moodustasid Rootsis teatud vastulöögi naturalistlikule kirjandusele. Kuidagi sarnases laadis oli umbkaudu samal ajal Verner von Heidenstami, Oskar Leveritini ja Per Hallströmi luule mõjunud, veel enam aga Gustav Frödingi luuletuskogu „Gitarr ja löötpill“. Maaelu kirjeldades tõi Selma Lagerlöf kaasa moraliseerimist ja teatud viisil kristlikku maailmamõistmist, kuid sellest hoolimata ei olnud ta kaugel ka sotsiaalsest uuenduslikkusest. Ta teosed osutusid imetletavalt rahvalikeks. Kui loeme ta „Nils Holgerssoni imelikku teekonda läbi Rootsi“, siis alles leiame, kuidas õpetlikkus ja luule võivad olla ühendatud — ja raamat on saanud maailma noorsookirjanduse üheks väljapaistvaks raamatuks. Ei ole siis ime, kui teatakse ta raamatuid olevat ilmunud umbkaudu neljas miljonis eksemplaris.

Ei ole õigupoolest midagi imekspandavat, kui viimastelgi aastatel see eetiliselte kõrgelseisev kirjanik võttis kindlad seisukohad ka neis küsimustes, mis muidu näisid kirjanikest ja kirjandusest kaugel seisvat. Maailmasõjaga

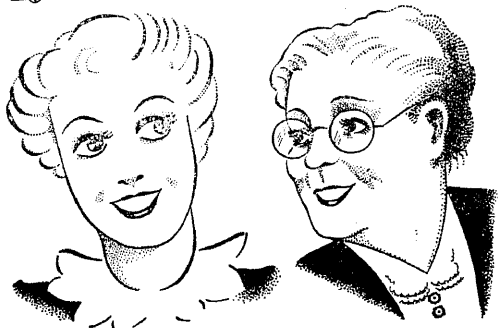
Nii hind kui ka kvaliteet on mõõduandvad!

Milvi hambapasta

Ühendab mõlemaid paremusi.

Suur tuub 33 sendi eest igal pool saadaval.

A.-S. „EPHAG’I“
LABORAT. TALLINN.

Noor kui ka vana perenaine

teenib komplimente, serveerides toite

konservidest, sinkidest ja
vorstidest.

Müügil: LIHATSENTRAALIDES.

ÜH. EESTI LIHAEKSPORT.

ühenduses asus ta kindlasti rahurindesse ja väljendas ennast sellekohaselt nii romaanis „Hüljatu“ kui ka sõnavõttudes ja artiklites. Ta oli viimastel aastatel kindel fašismivastane ja osutas selles ääretut visadust. Ta enesegi kohta võiks olla iseloomustav see „õige rootsi tahe, õilis uhke tahe, mis ei küsi kaotusest, vaid tormab katkestamatu visadusega uude võitlusse“, nagu ta kirjutab oma „Anna Svärdis“.

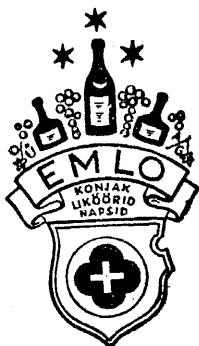
Eesti keele on tõlgitud ta romaanid „Gösta Berlingi saaga“ ja „Hüljatu“ ning „Nils Holgerssoni imelik teekond läbi Rootsi“. Eesti lugejad tunnevad kindlasti kaotust nagu teistegi maade lugejad. Ja nagu Selma Lagerlöf ise kirjutas 14 aasta eest Romain Rolland'i 60. sünnipäeva puhul väljaantavasse koguteosesse: „Kangelane, kes kunagi ei ole otsinud kaasaegsete soosiklust, võidab järelpõlvede imetluse“ — nii maksavad need sõnad ta enesegi kohta, selle lisaga, et juba kaasaegsed on osanud teda imetleda. A.

Raamatu, kirjutusmaterjali ja paberikaupade suurlaod Tallinnas

K-ü. „RAHVAÜLIKOOI“

Harju tän. 48, omas majas

Pärnu mnt. 10

U/Ü. „EMLO“

Tallinn, Aia 10. Tel. 451-08

SOOVITAB KÕRGES HEADUSES
KONJAKEID, NAPSE,
LIKÖÖRE, WHISKYT

Saadaval siin
TEATRI EINELAUAS

JUNO

iluhoiuvahendid elegant-
sele naisele!

- JUNO kurgikreem — hea puudrialus
- JUNO puuder — peen ning püsiv
- JUNO kölnivesi
- JUNO lõhnaõli
- JUNO hambapasta

MÜÜGIL:

A/S. F. O. TREUBLUT
PIKK 18 TARTU MNT. 2
NÕMME: PÄRNU 94

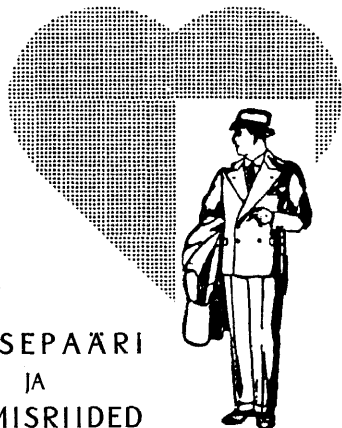
NAISTE JA MEESTE

VALMISRIIETEÄRI

B. Rubanovič

HARJU 22/24

TELEF. 436-95

RÄTSEPAÄRI
JA
VALMISRIIDED

G. SALURAND

TALLINN
PÄRNU MNT. 41

Kino „Kungla“ kõrval

EESTI AKTSIA-SELTS

C. SIEGEL

Asut. 1877. a. Telegr. aadr. HYDRAULIK
Tallinn, Lai 27, oma keskjaam 426-07

Keskkiite, vesivarustus, kanalisatsioon,
pumbad, jõupumbad ja muud sanitaar-
tarbed. Ladu ja töökojad.

RAUALADU: Kopli 5. Telefon 432-80
AUTO-OSAKOND: Uus 2. Telefonid:
kontor 450-86; ladu 479-35
GRAAFIKA- ja OPTIKAOSAK.: Lai 29.
Telefon 419-87

E S I N D U S E D :
T a r t u s, Ülikooli 34, telefon 11-56
P ä r n u s, Vilmsi 15, „ 2-83

Fred Heller ja Bruno Engler. „MINISTEERIUM ON SOLVUNUD”
Lavastus: Priit Põldroos

Lavapildid: Peeter Linzbach

Stseen proloogist

Reetur

Teatrijuttu kohvikust

A: „Meie teatrid on oma asjaga rappa läinud. Või õigemini — nad on seal kogu aeg olnud.“

B: „Kuidas nii? Minu arvates on lugu hoopis teisiti. Ja ega ma oma arvamiseaga üksi seisa. Meil ju üsna tihti kõneldakse, et meie teatrite kunstiline tase olevat kõrge. Kui aga kunstiline tase on kõrge, kuidas me teatrid siis rappa on läinud?“

A: „Ma ei räägi esialgu kunstilisest tasemest, vaid sellest, et teatrid majanduslikult omaga välja ei tule. Riik peab neile aina juure maksuma. Saaksin sellest veel aru, kui publikut ei oleks ning teatrid peaksid tühjalt mängima. Nüüd aga — etendustel on peagu maksimaalne arv inimesi, kuid ometi tekib puudujääk.“

B: „Sa vaatad teatritele kui äri — et pood on rahvast täis, kaupa ostetakse, niisiis peaks ettevõtte end tasuma. Kuid teatriga on lugu teisiti. Teatri ülesandeks pole äritegemine, vaid rahvale kunstilise elamuse pakkumine. Kunst on aga ikka kallid olnud. Ärilisest seisukohast pole „kunsti tegemine“ end kunagi tasunud. Niisiis pole ka põrmugi imestada, et meie teatrid omaga välja ei tule, vaid toetust vajavad.“

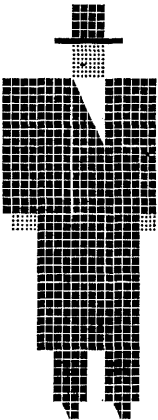
A: „Aga kuidas sa seletad niisugust nähet, et mujal leidub küllalt teatreid, mis ennast tasuvad? Näiteks Inglismaal, Saksamaal, Ameerikas.“

B: „Mulle näib, et ka meil võiks teatriga äri teha. Aja trobikond näitlejaid kokku, üüri ruumid ja hakka andma igasuguseid jante ja „mürsu-tükke“. Rahvast ja raha tuleks rohinat. Kuid seda ettevõtet nimetaks meil vaevalt keegi teatriks.“

A: „Kuid välismail nimetatakse sellaseid teatreid, mis end tasuvad, ikkagi teatriks.“

B: „Seda'nd küll. Kuid õigustus selleks on väike. Niisugused revüüteatrid võivad anda teinekord suuri lavastusi, mis oma välise hiilgusega pimestavad. Ja nendega kukub naiivsem inimene sisse. Ta näeb, et lavastus on suure-

RATSEPAARI
T. Ü.
RÕIVASTUS

HARJU 43
TALLINN

✱

TELEFON 423-70

E. GÜNTHER

TALLINN,
TARTU, VILJANDI.

*Kõigile tuntud kui
saadaim ostukoht.*

jooneline, dekoratsioonid hiilgavad, kostüümid luksuslikud jne. Ning kõike seda välist hiilgust ja pompi hakkabki lihtne inimene kunstiks pidama. Tegelikult aga, jälgides kultuuri arengut, näeme, et niisugused ettevõtted sellele absoluutselt mingit mõju pole avaldanud. Niisugused teatrid on vaid lõbustuskohaks — siit inimene ei saa vähimatki tundeelu rikastavat elamust.“

A: „Kuid miks ei võiks meilgi sääraseid asutusi olla?“

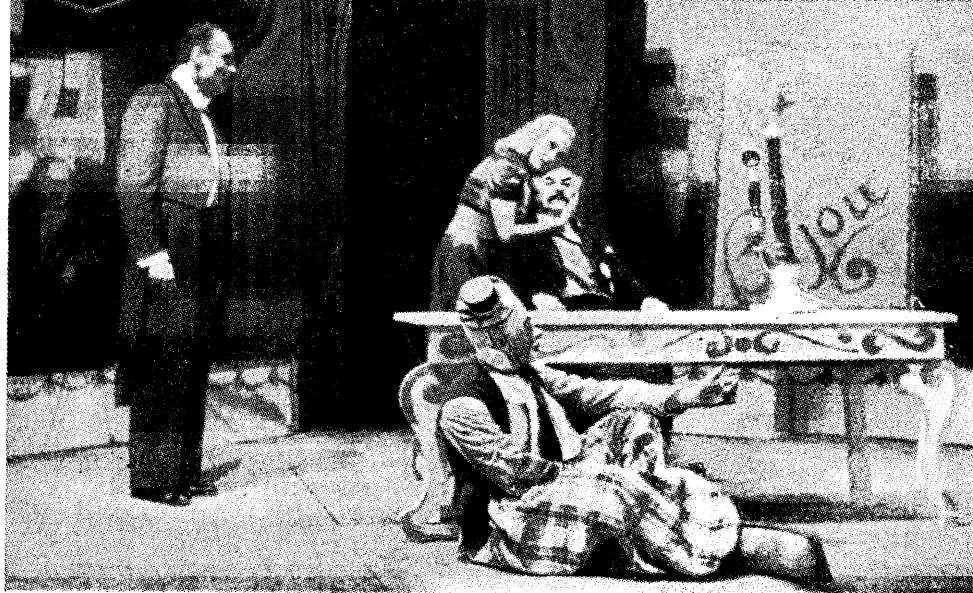
B: „Näed, nüüd sa nimetad neid isegi „säärasteks asutusteks“. Niisiis oleme teemast kõrvale kaldunud, sest hakkasime teatrist rääkima. Kuid minu arvates „sääraseid asutusi“ meil olla ei saaks sel lihtsal põhjusel, et meie linnad on väikesed. Inimesi on vähe. Ei leiduks küllaldaselt publikut, et kõike seda luksust kinni maksta. Meil niisugune ettevõtte kujuneks kindlasti mingiks kahtlase maiguga lõbustuskohaks.“

A: „Noh hüva! Kui meil just niisugust hiilgavat revüüteatrit rahva väike arv ei võimalda, siis ometi ma usun, et peaks olema võimalik „tasuvat teatrit“ teha. „Töölisteatris“ on läinud terve rida asju äärmiselt suure menuga. Näiteks „Tagahoovis“, „Vaese mehe ututall“ jne. Kui nüüd anda ainult niisuguseid tükke, siis kassat peaks neil olema ning lavastamise kulud pole neil ka jumal teab kui suured.“

B: „Võib-olla et niisugune teater lühemat aega tõsiseltvõtmist leiaks. Kuid ma usun, et juba aastase tegevuse järele talle üle öla vaatama hakatakse. Nimetatud näidendid on ju kenad vaadata, kuid nad kuuluvad ikkagi ajaviitenäidendite valdkonda.“

A: „Ah et on ajaviitenäidendid. Kena. Aga kuidas on siis lugu selle kunstilise tasemega, millest sa ennist nii väga kiitvalt rääkisid? Kas teatri repertuaar ei mängi kunstilise taseme seisukohalt siis mingit rolli?“

B: „Miks ei mängi! Kuid lugu on selles, et meie teatrid peavad tahes-tahtmata mõningaid kontsessioone ka ebakunstilistele momentidele andma. Repertuaari tuleb võtta asju ka kassa seisukohti ära kuulates. On ju riiklikud toetused enamikul teatrest nii rohkem „sümboolse“ iseloomuga.“

„MINISTEERIUM ON SOLVUNUD“ — Stseen II pildist

A: „Jätame selle toetuste jutu. Ärgem rääkigem ka teatrite majanduslikust küljest. Tuleme tagasi su ennistise väite juure meie teatrikultuuri kõrgest tasemest. Oled sa ausalt sellel seisukohal, et meie tearid on kunstiliselt kõrgel tasemel?“

B: „Olen küll. Sest kuigi repertuaaris leidub kunstilisi komistusi, ometi lavastused ja mäng kuuluvad heasse klassi, rääkides sportlaste keeles.“

A: „Siin ei saa ma sinuga kahjuks nõus olla. Kui vaatled mõnd näidendit, siis tihti leiad, et üks või teine näitleja teeb oma asja vaid kuidagi. Eriti silmatorkav on see väikestes rollides. Siin tihtipeale teatrid lasevad esineda inimesi, kes võiksid kõike muud kui näitlejad olla. Ja kuidas sa saad niisugust etendust täisväärtuslikuks pidada — muidugi kunsti seisukohalt — kus leidub sellaseid ebakunstilisi momente.“

B: „Need on pisiasjad, need ei loe.“

A: „Miks ei loe. Võta näiteks mõni maal. Sa vaatad ja leiad, et kompositsioon on laimatu, joonistus eeskujulik, värvikäsitus üldiselt suurepärase, kuid kusagil pildi nurgas leidub väike pinnaplekike, mille maaltija hooletusse jätnud. Mitte tahtlikult, vaid ta on selle lihtsalt unustanud. Seda maali ei saa enam kunstiliselt täisväärtuslikuks pidada. Ehk kujutle endale romaani, kus muu kõik hästi õnnestunud, kuid milles leidub mõningaid äärmiselt labaseid episoodide või sõnastuse hooletusi. Need on küll pisiasjad, kuid nad on võimalised tervet teost diskrediteerima. Just samuti on lugu näidendiga. Lavastus võib olla kõigiti hästi mõteldud. Ka peaosaliste mäng on hülgav, kuid seal tuleb üheks stseeniks, paariks minutiks, inimene lavale, kes algelisemate teatri aabitsatõdedega sõjajalal seisab — ja kogu mulje on rikutud.“

B: „Nojah, aga kuidas siis see on? Kui kokku võtta kõik aasta jooksul ilmunud teatriarvustused, siis on ülekaal kiitval osal. Ja ometi kurdetakse, et meie teatriarvustused olevat liig vali.“

A: „Issand andestagu tolele, kes niisuguse põhjendamatu kuulduse lendu on lasknud. Meie teatriarvustus on vähenõudlik.“

B: „Heatahtlik, tahtsid sa ütelda!“

A: „Ei. Just vähenõudlik, sest heatahtlikkust meie arvustajate juures märgata pole. Nad lasevad teinekord vägagi mürgiseid ütlushi oma kirjutustes lendu: Kuid nad lepivad vähesega. Nad ei lähene etendusele kuigi kõrgete kunstiliste nõuetega. Ja tänu sellele ongi meie teatrid hooletuks muutunud ning ei pööra „pisiasjale“ tähelepanu.“

Sobivaid karusnahkade uudiseid

rikkalikus valikus välismaa uudisnahku sügis- ja talvemanilliteks mitmes värvitoonis, peale selle uudisnahku kraedeks ja garnituurideks, nagu: biiber, nugis, polaarrebased sobivais värvitoonides, Kanada naariis, priima hõberebased, sinirebased jne. jne.

K/m. Abramsohn

Viru tänav 5, kõnetraat 447-62
Müük suurel ja väikesel arvul

Pariisi ja Londoni viimased moeuudised _____

H. Palm
Dipl. Paris
rätsepa-atelee

Narva m. 14-3
Telefon 315-82

B: „Millega sa seletad toda oletatavat vähenõudlikkust meie arvustajate peres?“

A: „Neile pole teatriküsimus südameasjaks, sest sa tead ütlust: „Kes vitsa ei kasuta, vihkab oma poega!“ Nii mõnigi kord lasevad nad hooletusel maad võtta. Muidugi on selles vähenõudlikkuses süüdi ka liig sagedane arvustajate ja näitlejate kokkupuutumine.“

B: „So-oh! Nüüd paned sa mind lausa imestama. Meil ju kurdetakse just selle üle, et kontakt näitleja ja arvustaja vahel ei olevat küllalt tihe.“

A: „Kurdetakse küll, kuid mul on õigus. Loe sügisei teatriarvustusi. Need on märksa nõudlikumad kui kevadised. Sa muidugi arvad, et arvustaja on kevadel väsinud, ta enam ei viitsi nõudlik olla. Kuid lori puha. Millest ta siis õige väsinud on? Need kaks-, kolmkümmend teatriõhtut talve jooksul pole ju õieti kõneväärtiki. Kuid talvel näitlejatega kokku puutudes arvustaja

alateadlikult juba muutub nende vastu tolerantsemaks. Suvel arvustaja ei puutu teatriringkondadega kokku, kõik kõrvalmõjud haihtuvad ning sügisel teatrisse minnes ta on seetõttu märksa objektiivsem.“

B: „Nii. Ja mida sa siis soovitsaksid ette võtta, et arvustuse objektiivsust ja nõudlikkust tõsta?“

A: „Selleks on mul projekt olemas. Nimelt tuleksid arvustajad teatrihooajaks interneerida. Panna nad üksikongidesse, nii et nad teatrirahvaga kokku ei puutuks. Anda neile kirjandust, ajalehti, raadio — nii et nad väliseluga kursis püsiksid. Etenduse õhtutel tuleks neid kinnises sõidukis teatrisse tuua. Teatris olgu nende tarvis lukustatavad puurid, missugused vaheajaks ühes arvustajatega teatri lae alla tõmmatakse. Pärast etendust viiakse nad jällegi oma kongidesse, kus nad omad arvustused ajalehtedele valmis kirjutavad. Nii saaksime täiesti objektiivse ja kõrvalmõjudest vaba arvustuse.“

B: „Mulle näib, sa hakkad tõsiste asjade üle nalja heitma.“

A: „Ja sulle see ei meeldi. Vaata, see ongi meie kõige suurem viga, et me kipume alati liig tõsist nägu tegema. Inimest, kes mõnikord nalja teeb, me suurt ei arvesta. Ka teatris loetakse puhast, rõkkavat naeru halvaks tooniks. Kui meil naljamängu mängitakse, siis tehakse seda paraja mõõdukusega — jumala eest, et kusagil üleaisa löömist ette ei tuleks! Ja issand hoidku selle eest, kui tragöödiast nalja tehakse. Näe, „Töölisteatris“ läks „Juno ja paabulind“, kus kirjanik süngel taustal tegi völlanalja. Väga paljud panid seda talle ja teatril pahaks. Ent see meie tõsiduse-tõbi vajaks märksa põhjalikumat ja „tõsisemat“ käsitlust kui sinne kohviku poolkergemeelne miljöö seda võimaldab, sest kuula, seal eemal lauas keegi naeris.“

Kroonikat

Uusi lavastusi Töölisteatris

11. aprillil jõudis esietendusele Viini päritoluga poliitilise tagapõhjaga muusikaline naljamäng „Ministeerium on solvunud“, mille autoriks on Fred Heller ja Bruno Engler. See on kevadhooajaks sobiv ajaviitetükk, kus poliitiline satiir ometi muidu jantlikule mängule annab tõsisemagi sisu. Mängu viimiseiga tsirkuse areenile võimaldub mõningate puhtmänguliste võtete kasutamine, mis pole huvituseta kunstilisest seisukohast.

30. aprillil paigu valmib A. H. Tammsaare „Põrgupõhja uus Vanapagan“ Andres Särevi dramatiseeringus ja lavastusel. Kõigi eelduste kohaselt peaks sellest kujunema hooaja huvitavamaid lavastusi.

Viimase lavastusena on ette nähtud Hella Vuolijõe „viisakas komöödia“ „Vastumürk“, millel sisult on mõningaid kokkupuutekohti „Juuraku Huldaga“ ja mis Soome teatrites saavutas enneolematu, Vuolijõe seni näidendeid ületava menu.

Rein Sarvesaare „Kaupo“ lavastamine, mis oli ette nähtud käesoleval hooajal, jääb tehnilistel põhjustel sügiseks. Selle proovid algavad mais ja tükk valmib hooaja avamiseks.

... aga jalanõud ostke

„Raudnahast“,

Estania puistee 13

Kõikjal,

KUS KA VIIBITE,
OLGU TEIE LAHUTA-
MATUKS KAASLASEKS

„PÄEVALEHT“

„LASTE RÕÕM“

ON AINULAADNE
LASTE AJAKIRI

MITMEKESIST
KIRJANDUST
P A K U V A D

„PÄEVALEHE“ RAAMATUKAUPLUSED

TALLINN, S. KARJA 23. PIKK 2

TÖÖLISTEATRI SAALI PLAAN

PÕRAND

Read

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
41	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	
42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
83	82	81	80	79	78	77	76	75	74	73	
84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	
125	124	123	122	121	120	119	118	117	116	115	
126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	
168	167	166	165	164	163	162	161	160	159	158	157
169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
212	211	210	209	208	207	206	205	204	203	202	201
213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224
256	255	254	253	252	251	250	249	248	247	246	245
288	287	286	285	284	283	282	281	280	279	278	277
289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300
332	331	330	329	328	327	326	325	324	323	322	321
333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344
373	372	371	370	369	368	367	366	365	364	363	362
374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	
394	393	392	391	390	389	388	387	386	385		

Read

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
30	29	28	27	26	25	24	23	22	21
53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
72	71	70	69	68	67	66	65	64	63
95	96	97	98	99	100	101	102	103	104
114	113	112	111	110	109	108	107	106	105
137	138	139	140	141	142	143	144	145	146
156	155	154	153	152	151	150	149	148	147
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190
200	199	198	197	196	195	194	193	192	191
225	226	227	228	229	230	231	232	233	234
244	243	242	241	240	239	238	237	236	235
257	258	259	260	261	262	263	264	265	266
276	275	274	273	272	271	270	269	268	267
301	302	303	304	305	306	307	308	309	310
320	319	318	317	316	315	314	313	312	311
345	346	347	348	349	350	351	352	353	354
	361	360	359	358	357	356	355		

RÕDU

401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416
443	442	441	440	439	438	437	436	435	434	433	432	431	430	429	428
451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466

395|396|397|398|399|400
447|446|445|444
448|449|450

417|418|419|420|421|422
427|426|425|424|423
467|468|469|470|471

Elule lähemale...

Rõõm on lugeda „Rahvalehte“ tema alati värskel, huvitava ja elava sisu tõttu. Sest „Rahvaleht“ kirjeldab elu nagu see tõeliselt on – mitmekülgne ja ikka vahelduv.

„Rahvaleht“ ei anna uudiseid edasi kuivas protokollistiilis, vaid kirjeldab sündmusi ka nende inimlikust küljest. Ta viib meid asjaosaliste keskele, lastes kaasa elada nende tegevusele, rõõmudele ja muredele. Ja see teebki „Rahvalehe“ elulähedaseks.

Igaüks leiab „Rahvalehest“ midagi endale – erileheküljed mitmelt huvialalt, suur illustreeritud jutulisa, algupäraseid joonealuseid, toredaid naljaseeriaid, päevakohaseid pilte jne.

TELLIGE ELULÄHEDANE „RAHVALEHT“

Tellimisel suured soodustused. Kõik tellijad saavad „Esmaspäeva“ 15 sendiga kuus ja pikema aja tellijatele on „Perekonnaaht“ ning „Ajude Gümnaastika“ poole hinnaga. Tellida saate igast postias.

RESERVEERITUD

BIRK'i

värvimisetööstus
apretuur, dekatuur
keemiline puhastus

Tallinn, Maakri 23. Tel. 307-07
„ Raekoja pl. 13. „ 429-28

Parim töö
Möödukad hinnad

Muusikakunstnik, klaveriõpetaja ja -õpilane
omandab teadlikult ainult

firma K. SAARE

kontsertpianiino

Müük otse tööstusest soodsail tingimustel.

K. SAARE klaveritööstus Tallinnas, Liivalaia 64, tel. 457-01.

*Tööriistu • Ehitus-
tarbeid • Teras-
rauakaupu pakub
soodsaima hinnaga*

Joh. Krahe

Tallinn, Narva mnt. 4 Telef. 308-93

A. Pesur'i

VALMISRIIETE- JA
RÄTSEPAÄRI

Kullasepa tän. 7
telefon 445-38

*Rahuldab kõige nõudli-
kuma tellija ja ostja*

Tellimisi täidetakse
kiirelt ja korralikult

isiklikul juhatusel

Austusega A. PESUR

K. Siig

mööbliäri

Tallinn, S. Tartu mnt. 8

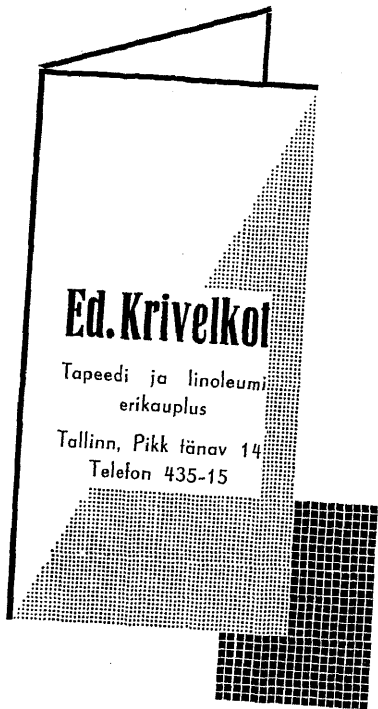
Soovitab kuivast puust:

1, 2 ja 3 uksega riiete-
kappe, puhveteid, kirju-
tuslaudu, söögi- ja saali-
laudu. Raudvoodeid 1,
1 $\frac{1}{2}$ ja 2 inim. lauses,
lapsevoodeid, madrat-
seid, diivaneid jne. jne.

Võtan igasuguseid telli-
misi vastu. Hinnad
võistlusteta.

A. Teetsov Falstaffina
„WINDSORI LÖBUSATES NAISTES“

JULIUS KULL

RÄTSEPAÄRI

Tallinn, S. Karja 6-3
Telefon 468-37

Igaks hooajaks elegantne meesterietus tellimise peale

Sügise- ja talvehooajaks suures valikus inglise riideid

I klassi töö vastutusega
MÕODUKAD HINNAD

K. K/ü. „TÖÖKOOL“

TALLINN, PÄRNU MNT. 28. TEL. 462-56.

Nõukogude Liidu kirjanduse keskladu Eestis.

Suur valik raamatuid kõikidelt aladelt ja uusimaid noote.

Tellimiste vastuvõtmine N. Liidus ilmuvatele ajalehtedele ja ajakirjadele.

AJALEHED:

	Nr. Nr. aastas	Ekr. aastas	6 kuud	3 kuud	1 kuu
Известия	300	30.00	15.00	7.50	2.50
Правда	360	36.00	18.00	9.00	3.00
Ленинградская Правда	300	28.00	14.00	7.00	2.40
Комсомольск. Правда	300	28.00	14.00	7.00	2.40
Вечерняя Москва	300	32.00	16.00	8.00	2.70

ŽURNAALID:

	Nr.	Ekr.	6 kuud	3 kuud	1 kuu
Знание-сила	12	4.00	2.00	1.00	
Иллюстрир. Газета	24	8.00	4.00	2.00	
Крокодил	36	7.20	3.60	1.80	
Огонь	36	7.20	3.60	1.80	
Радиофронт	24	10.00	5.00	2.50	
Электромонтер	12	8.00	4.00	2.00	

Külastades meie ladu võite tutvuda SSSR-i uuema kirjandusega ja ajakirjade proovinumbritega.

Klaas,
portselan
majatarbed

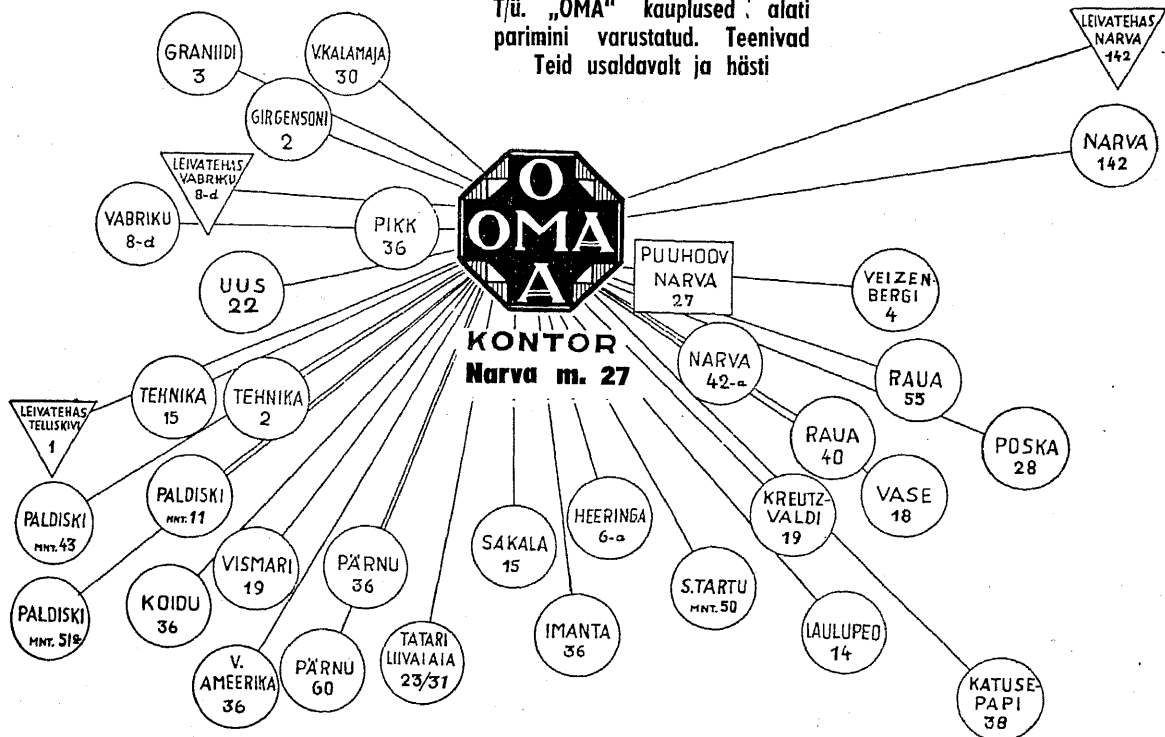
A/S. D. MIRVITZ & POJAD

ASUT. 1872. a.

V. KARJA 7

TARTU M. 13

T/ü. „OMA“ kauplused alati
parimini varustatud. Teenivad
Teid usaldavalt ja hästi

Tee T/ü. „OMA“ kauplusesse on tee ostarbekohasele ostule.

RESERVEERITUD

SUURIM JA TÄIUSLIKEM
RIIDEKAUBAMAJA

„LADU“

TALLINN, VALLI 4. TELEF. 450-23

KÕIGE ODAVAMAD PÄEVAHINNAD!
MÕUK KA ORDERITE JÄRELE

Elegantsed jalanõud

Tallinn, Harju 26. Tel. 436-26

U. K. I. E. E. S. T. I R A H H V A I P A N K I K

TALLINN, S. KARJA 19 • TELEFON 425-55

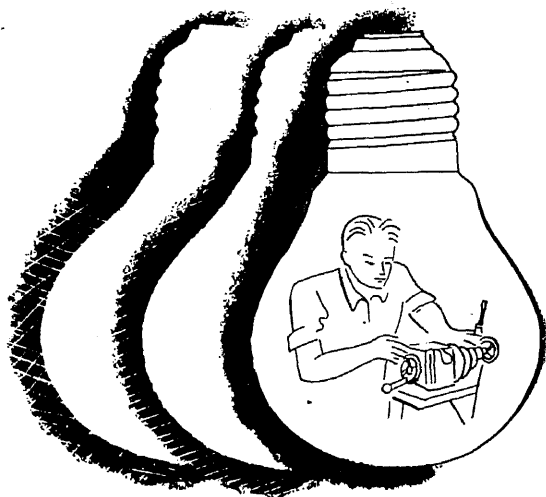
TOIMETAB KÕIKI PANGAOPERATSIOONE
OSTAB JA MÜÜB VÄLISRAHA JA IGASUGUSEID KINDLAPROTSENDILISI VÄÄRT-
PABEREID

Roman Saad'i
jalanõudeäri

TALLINNAS

Maakri 4. Telef. 302-66

TUNGSRAM®

Tarvitab vähem voolu,
annab rohkem valgust
Esindus K/k. **EUG. SACHARIAS,**
Tallinn, Pärnu mnt. 8. Telef. 467-47

Ärge unustage oma
vara ja elu
kindlustamast

„EKS-MAJA'S”

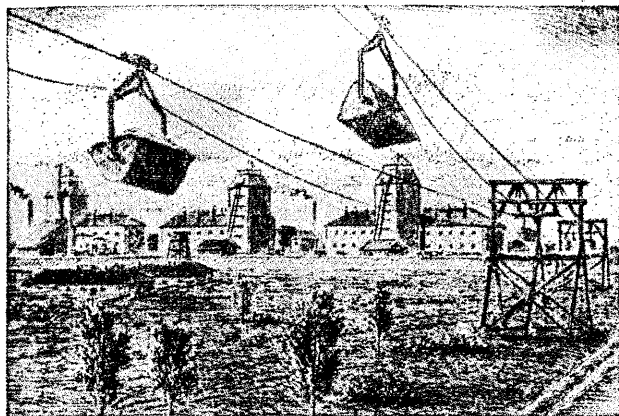
Harju 45, Tallinn,
kodu keskj. 478-08

A/S. „VOLTA TEHASED”

TALLINN, SOO T. 27

Kasutage meie elektri-
kiirkeeduplaate

millised täidavad priimuse aset,
kuid on puhtamad, lihtsamad
majandusvoolu kasutamisel ja
odavamad tarvitamises.

Õlivabrikud
Kohtla-Järvel

A-s. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

endine Riigi Põlevkivitööstus

Juhatus ja müügibüroo: TALLINN, VALLI TÄN. 4—3

Telegr. aadr.: PEAPÕLEVKIVI. Telefonid: juhatus 450-62,
üldine 450-85, arveosak. 474-76

ELEKTRI PLIIT
ON IGAS MOODSAS
KORTERIS
PEREINAISELE
RÕÕMUKS

SUURIM VALIK
JA SOODSAIM
OSTUKOHT
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAPL 4

NÕUDKE
IGALTPOOLT
MAAILMAKUULSAID
TRIIKRAUDE
AEG
MÄRGIGA

SUURIM VALIK
AJAKOHASEID
VALGUSTUSKEHI
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAPL 4

KÕLMUTUSKAPP
AEG
SANTO

HOIAS TEIE
TOIDUAINED
ALATI VARSKEID
ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN, RAEKOJAPL 4

Eesti kauneima ja sisukaima pildiajakirja

„NÄDAL PILDIS“

tellimisi 1940. a. peale võetakse veel vastu.

„NÄDAL PILDIS“ on ainuke ühe- kui ka kahevärvilises vasesügavtrükipiltides ilmuv ajakiri, mis on ehteks igale kodule.

„NÄDAL PILDIS“ ilmub peale kodu- ja välismaisi küsimusi käsitlevate pildimontaažide veel hulk artikleid igalt alalt, nagu reisi- kirjeldusi, lühijutte, kultuurpoliitilisi ja muid aktuaalseid kirjutisi.

„NÄDAL PILDIS“ peegeldub kaasaegne elu kogu selle mitmekesisuses ning temast leiavad täit rahuldust lugejad igasugustelt huvialadelt.

„NÄDAL PILDIS“ tahab ka oma viiendal ilmumisaastal täielikult rahuldada oma järjest suurenevat lugejaskonda, selleks tõstes oma trükitehnilit ja sisulist külge. Uudusena ilmub käesoleval aastal igas numbris **n a i s t e n u r k**, sisaldades alati värskaid

moeuudiseid ja käsiföid.

„NÄDAL PILDIS“ ilmub 2 korda kuus ja maksab tellides: aastas kr. 5.—, 1/2 aastas kr. 2.50 ja 1/4 aastas kr. 1.25. Välismaale 50% kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 s.
Toimetus ja talitus:
Tallinn, Tartu m. 49.
Kõnetraat 416-93